

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

1. บทสรุป

นอกจากการพัฒนาขึ้นของเทคโนโลยีดิจิทัลจะช่วยทำให้การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์เป็นไปได้โดยง่ายและสะดวกขึ้นแล้ว ยังทำให้เกิดปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ในปริมาณสูงตามมาด้วยเช่นกัน ดังนั้นผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ทั้งหลายจึงได้มีการนำเอาเทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัลมาใช้เพื่อให้ความคุ้มครองแก่งานของตนอีกต่อหนึ่งนอกเหนือจากกฎหมายลิขสิทธิ์

แต่อย่างไรก็ตาม การนำเทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัลมาใช้เพียงอย่างเดียวไม่อาจให้ความคุ้มครองแก่เจ้าของลิขสิทธิ์อย่างแท้จริงได้ เนื่องจากยังมีการฝ่าฝืนเทคโนโลยีดังกล่าวอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้นเพื่อให้เทคโนโลยีเหล่านี้มีค่าบังคับในทางปฏิบัติจึงได้มีการตรากฎหมายขึ้นมาเพื่อให้ความคุ้มครองแก่เทคโนโลยีนี้อีกต่อหนึ่ง ดังที่บัญญัติไว้ในสนธิสัญญาขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลกสองฉบับ คือ สนธิสัญญา WCT และสนธิสัญญา WPPT ตลอดจนกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศต่าง ๆ ที่ตราขึ้นตามแรงผลักดันของสนธิสัญญาทั้งสองฉบับนี้

แต่ทว่าการให้ความคุ้มครองแก่เทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัลก็เปรียบเสมือนเหรียญที่มีสองด้าน ด้านหนึ่งถ้าให้ความคุ้มครองอย่างเหมาะสมก็จะเป็นมาตรการที่มีประสิทธิภาพซึ่งสามารถให้ความคุ้มครองแก่ลิขสิทธิ์ได้เป็นอย่างดี แต่ในอีกด้านหนึ่งถ้าให้ความคุ้มครองในระดับที่สูงจนเกินไปแล้วก็จะกลายเป็นอุปสรรคที่ปิดกั้นโอกาสไม่ให้สังคมได้ใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ได้เช่นเดียวกัน ดังนั้นในการให้ความคุ้มครองแก่เทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัลจึงจำเป็นต้องมีมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมเพื่อสร้างสมดุลให้แก่การคุ้มครองเทคโนโลยีชนิดนี้ด้วย

ซึ่งจากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 ที่ผ่านมาได้แสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยมีมาตรการทางกฎหมายไม่เหมาะสมต่อการให้ความคุ้มครองแก่เทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัลเนื่องจากมีข้อบกพร่องดังต่อไปนี้

1.1 ปัญหาเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองแก่เทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัล

เนื่องจากเทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัล คือ กระบวนการทำงานทางเทคโนโลยีที่ถูกนำมาใช้เพื่อบังคับใช้สิทธิ หรือบริหารจัดการสิทธิให้แก่งานอันมีลิขสิทธิ์ที่อยู่ในรูปแบบดิจิทัลซึ่งมีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากงานอันมีลิขสิทธิ์ ดังนั้นการนำเอากฎหมายลิขสิทธิ์รูปแบบเดิมมาปรับใช้จึงเป็นการไม่เหมาะสม ด้วยเหตุนี้ประเทศต่าง ๆ จึงได้บัญญัติกฎหมายของตนขึ้นมาใหม่เพื่อให้ความคุ้มครองแก่เทคโนโลยีชนิดนี้ โดยเฉพาะดังเช่นที่ปรากฏในกฎหมาย DMCA กฎหมาย EUCD และกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศออสเตรเลีย แต่เมื่อย้อนกลับมาพิจารณากฎหมายของประเทศไทยแล้วจะเห็นว่า เป็นการนำเอากฎหมายเดิมที่มีอยู่แล้ว คือ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ซึ่งไม่ได้ถูกออกแบบมาโดยตรงเพื่อให้ความคุ้มครองแก่เทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัลมาปรับใช้ ดังนั้นจึงทำให้กฎหมายมีรูปแบบการคุ้มครองที่ไม่เหมาะสม และไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะให้ความคุ้มครองแก่เทคโนโลยีชนิดนี้

1.2 ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิของผู้ใช้งานลิขสิทธิ์

เนื่องจากการพัฒนาของเทคโนโลยีดิจิทัลทำให้พฤติกรรมการใช้งานลิขสิทธิ์ของผู้ใช้ในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมในลักษณะที่ต้องการความสะดวกและความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ดังนั้นประเทศต่าง ๆ จึงได้พัฒนาหลักกฎหมายลิขสิทธิ์ของตนขึ้นมาเพื่อให้สามารถรองรับสิทธิของผู้ใช้งานลิขสิทธิ์ได้อย่างชัดเจน จนเกิดเป็นหลักการใช้ลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ส่วนตัวประเภทต่างๆ ขึ้นมา ได้แก่ การบันทึกงานแพร่เสียงแพร่ภาพเพื่อนำกลับมาชมใหม่ในภายหลัง (Time-shifting) การดัดแปลงงานอันมีลิขสิทธิ์เพื่อให้อยู่ในรูปแบบที่แตกต่างไปจากเดิม (Format-shifting) การดัดแปลงสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์เพื่อให้สามารถใช้งานร่วมกับเครื่องเล่นหรืออุปกรณ์อื่น ๆ ที่แตกต่างกันได้

(Space-shifting) การทำสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์เพื่อเก็บไว้ใช้ประโยชน์ในการบำรุงรักษา หรือป้องกันการสูญหาย (Backup Copy) และการแบ่งปันงานอันมีลิขสิทธิ์กันระหว่าง บุคคลในครอบครัวหรือเพื่อนสนิท แต่เมื่อย้อนกลับมาพิจารณาพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 แล้วจะเห็นว่าไม่ได้มีการปรับปรุงกฎหมายในส่วนนี้ให้สอดคล้องกับพฤติกรรม การใช้งานลิขสิทธิ์ในปัจจุบันแต่อย่างใด ดังนั้นจึงทำให้ต้องนำเอาหลักกฎหมายเดิม เกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์มาใช้ซึ่งไม่เพียงพอที่จะรองรับการใช้งานลิขสิทธิ์ ในบางกรณี

1.3 ปัญหาเกี่ยวกับมาตรการลดทอนผลกระทบจากการใช้มาตรการทาง เทคโนโลยีในทางมิชอบ

เนื่องจากการให้ความคุ้มครองแก่มาตรการทางเทคโนโลยีอาจก่อให้เกิด ผลกระทบในด้านต่าง ๆ ตามมาได้ ดังนั้นในต่างประเทศจึงได้พยายามสร้างมาตรการทาง กฎหมายขึ้นมาเพื่อลดทอนผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นข้อยกเว้น การหลีกเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยีโดยตรง ข้อยกเว้นการจำหน่ายจ่ายโอนเครื่องมือ ที่ใช้ในการหลีกเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยี หรือมาตรการเสริมที่ให้ภาครัฐยื่นมือเข้า มาช่วยเหลือผู้ใช้งานลิขสิทธิ์ในกรณีที่มีการนำเอามาตรการทางเทคโนโลยีมาใช้ในทาง มิชอบ เป็นต้น แต่เมื่อย้อนกลับมาพิจารณากฎหมายของประเทศไทยทั้งสองฉบับ คือ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับ คอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 แล้วกลับพบว่า ไม่มีมาตรการที่ออกมาเพื่อลดทอนผลกระทบจาก การใช้เทคโนโลยีชนิดนี้ในทางมิชอบแต่อย่างใด ดังนั้นจึงทำให้กฎหมายของประเทศไทย ที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้มีรูปแบบการคุ้มครองที่ไม่เหมาะสม และอาจนำมาซึ่งปัญหาการลิดรอน ประโยชน์สาธารณะในด้านต่าง ๆ ตามมาได้ในที่สุด

1.4 ปัญหาการทำสัญญายกเว้นหลักการใช้ลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ส่วนตัว

เนื่องจากบทบัญญัติต่าง ๆ เกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ เช่น การใช้ ลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ส่วนตัว หรือการใช้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษามีความสำคัญต่อ ทั้งการสร้างสมดุลภายในระบบกฎหมายลิขสิทธิ์ และการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ

ในด้านต่าง ๆ ดังนั้นกฎหมายลิขสิทธิ์ของต่างประเทศ เช่น ประเทศเบลเยียม โปรตุเกส และออสเตรเลีย จึงได้บัญญัติไว้โดยชัดเจนว่าบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์เป็นกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งไม่สามารถตกลงเป็นอย่างอื่นได้ แต่เมื่อย้อนกลับมาพิจารณาพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ของประเทศไทยแล้วจะเห็นว่า กฎหมายฉบับนี้ไม่ได้บัญญัติถึงสถานะของข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ต่าง ๆ เอาไว้ชัดเจนแต่อย่างใด ดังนั้นจึงทำให้กฎหมายมีมาตรการไม่เพียงพอที่จะรับมือกับปัญหาการทำสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิในปัจจุบัน ซึ่งมักมีเจ้าของลิขสิทธิ์จำนวนมากนำเอาสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิมาใช้โดยไม่เป็นธรรม เพื่อยกเว้นบทบัญญัติต่าง ๆ ของกฎหมายลิขสิทธิ์จนอาจทำให้ความสมดุลภายในระบบกฎหมายลิขสิทธิ์เสียไปได้

2. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่า กฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบันนี้ยังไม่สามารถให้ความคุ้มครองแก่เทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัลในระดับที่สมดุลได้ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะให้มีการแก้ไขกฎหมายลิขสิทธิ์ดังต่อไปนี้

2.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองแก่เทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัล

2.1.1 เนื่องจากการให้ความคุ้มครองแก่เทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัลมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการกระทำอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ และข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ต่าง ๆ ดังนั้นประเทศไทยจึงควรบัญญัติให้ความคุ้มครองแก่เทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัลไว้ในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และให้การกระทำอันเป็นการละเมิดเทคโนโลยีดังกล่าวมีโทษทางอาญาเช่นเดียวกันกับการละเมิดลิขสิทธิ์ โดยในส่วนรูปแบบของการให้ความคุ้มครองนั้นประเทศไทยควรแบ่งแยกการคุ้มครองเทคโนโลยีเพื่อการบริหารสิทธิดิจิทัลออกเป็น 2 ประเภทตามแนวทางของสนธิสัญญา

WCT กล่าวคือ เป็นการให้ความคุ้มครองในฐานะมาตรการทางเทคโนโลยีประเภทหนึ่ง และในฐานะข้อมูลการบริหารสิทธิอีกประเภทหนึ่ง

2.1.2 การให้ความคุ้มครองแก่มาตรการทางเทคโนโลยี

2.1.2.1 มาตรการทางเทคโนโลยีที่ได้รับความคุ้มครอง

หลักเกณฑ์ในส่วนนี้คือการพิจารณาถึงนิยามศัพท์ของคำว่า “มาตรการทางเทคโนโลยี” ซึ่งจะมีส่วนสำคัญต่อการกำหนดว่ามาตรการทางเทคโนโลยี ลักษณะใดจึงจะสมควรได้รับความคุ้มครองบ้าง โดยประเทศไทยควรให้ความคุ้มครองแก่มาตรการทางเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพประเภทควบคุมการเข้าถึง และประเภทควบคุมการทำซ้ำทั้งสองประเภท เฉพาะที่นำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกันสิทธิต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เท่านั้น

นอกจากนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการนำเอามาตรการทางเทคโนโลยีไปใช้เพื่อสร้างอำนาจผูกขาดจนเกินสมควร ประเทศไทยควรบัญญัติต่อไปด้วยว่าจะไม่ให้ความคุ้มครองแก่การนำมาตรการทางเทคโนโลยีมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ ได้แก่ มาตรการทางเทคโนโลยีที่นำมาใช้เพื่อแบ่งแยกตลาดสินค้า และมาตรการทางเทคโนโลยีที่นำมาใช้เพื่อป้องกันการงานเชื่อมต่อกันระหว่างสินค้า เป็นต้น ดังเช่นที่ระบุไว้ในกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศเคนมาร์ก และประเทศออสเตรเลีย

2.1.2.2 การกระทำต่อมาตรการทางเทคโนโลยีที่เป็นการต้องห้าม

หลักเกณฑ์ในส่วนนี้คือการพิจารณาถึงความผิดฐานละเมิด มาตรการทางเทคโนโลยี เนื่องจากปัญหาการละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยีในประเทศไทยส่วนใหญ่ไม่ได้มีสาเหตุมาจากการที่ผู้ใช้งานลิขสิทธิ์แต่ละคนทำการหลีกเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยีด้วยตนเอง โดยตรง แต่มีสาเหตุมาจากผู้จำหน่ายจ่ายโอนเครื่องมือที่ใช้ในการหลีกเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยีซึ่งมีส่วนช่วยทำให้ปัญหาดังกล่าวแพร่กระจายออกไปในวงกว้าง ดังนั้นประเทศไทยจึงควรบัญญัติให้เฉพาะการจำหน่ายจ่ายโอนเครื่องมือที่ใช้ในการหลีกเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยีเท่านั้นที่เป็นการต้องห้าม

2.1.3 การให้ความคุ้มครองแก่ข้อมูลการบริหารสิทธิ

2.1.3.1 ข้อมูลการบริหารสิทธิที่ได้รับความคุ้มครอง

หลักเกณฑ์ในส่วนนี้คือการพิจารณาถึงนิยามศัพท์ของคำว่า “ข้อมูลการบริหารสิทธิ” ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการกำหนดว่าจะให้ความคุ้มครองแก่ข้อมูลเพื่อการบริหารสิทธิลักษณะใดบ้าง โดยประเทศไทยควรบัญญัติถึงนิยามศัพท์ของคำนี้ในทำนองเดียวกับสนธิสัญญา WCT ว่า ข้อมูลการบริหารสิทธิ หมายถึง ข้อมูลซึ่งระบุถึงตัวงาน ผู้สร้างสรรค์ เจ้าของสิทธิ หรือข้อมูลเกี่ยวกับประเภทและเงื่อนไขการใช้งาน ตลอดจนตัวเลข หรือรหัสซึ่งแสดงถึงข้อมูลดังกล่าว โดยข้อมูลเหล่านี้จะต้องแนบติดอยู่กับสำเนางาน หรือปรากฏในการเผยแพร่งานนั้นต่อสาธารณชน

2.1.3.2 การกระทำต่อข้อมูลการบริหารสิทธิที่เป็นการต้องห้าม

หลักเกณฑ์ในส่วนนี้คือการพิจารณาถึงความผิดฐานละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิ โดยประเทศไทยควรบัญญัติให้การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้เกี่ยวกับข้อมูลการบริหารสิทธิโดยไม่มีอำนาจ และผู้กระทำได้ทำไปโดยรู้อยู่แล้วหรือมีเหตุอันควรรู้ว่าการกระทำของตนจะก่อให้เกิด ให้ความสะดวก หรือปกปิดการละเมิดลิขสิทธิ์เป็นความผิด (1) การลบ หรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิจากงานอันมีลิขสิทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาต (2) การจำหน่าย นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์โดยรู้ว่งานนั้น ได้มีการลบ หรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิโดยไม่ได้รับอนุญาต และ (3) การจำหน่าย หรือนำเข้าเพื่อจำหน่ายซึ่งข้อมูลการบริหารสิทธิ โดยรู้อยู่แล้วว่าได้มีการลบ หรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิโดยไม่ได้รับอนุญาต ในทำนองเดียวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศออสเตรเลีย

2.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาสิทธิของผู้ใช้งานลิขสิทธิ์

เพื่อเป็นการรองรับสิทธิของผู้ใช้งานลิขสิทธิ์ให้เกิดความชัดเจนประเทศไทยจึงควรแก้ไขหลักการใช้ลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ส่วนตัวในประเด็นดังต่อไปนี้

(1) ควรแก้ไขพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32 วรรค 2 (2) ให้ชัดเจนว่า ผู้ที่จะสามารถยกประโยชน์จากข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ในอนุมาณานี้ขึ้น

อ้างได้ต้องเป็นผู้ที่ได้รับงานอันมีลิขสิทธิ์มาโดยถูกต้อง และต้องมีได้เป็นการกระทำเพื่อแสวงหากำไรอีกด้วย

(2) ควรเพิ่มเติมข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 32 ให้ครอบคลุมถึงการกระทำดังต่อไปนี้ด้วย กล่าวคือ การดัดแปลงสำเนา งานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้มาโดยถูกต้องเพื่อให้สามารถใช้งานร่วมกับเครื่องเล่นหรืออุปกรณ์อื่น ๆ ที่แตกต่างกันได้ (Space-shifting) และการทำสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้มาถูกต้องเพื่อเก็บไว้ใช้ประโยชน์ในการบำรุงรักษาหรือป้องกันการสูญหาย (Backup Copy) ทั้งนี้ ควรบัญญัติให้ชัดเจนด้วยว่าผู้ที่จะสามารถยกประโยชน์จากข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์นี้ได้ต้องมีได้เป็นการกระทำเพื่อแสวงหากำไรด้วย

2.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมาตรการลดทอนผลกระทบจากการใช้มาตรการทางเทคโนโลยีในทางมิชอบ

ประเทศไทยควรบัญญัติให้มีมาตรการลดทอนผลกระทบจากการใช้มาตรการทางเทคโนโลยีโดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ ข้อยกเว้นการละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี และมาตรการเสริมซึ่งกำกับดูแลมิให้มีการใช้มาตรการทางเทคโนโลยีในทางมิชอบดังนี้

2.3.1 หากประเทศไทยเลือกที่จะบัญญัติให้การหลีกเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยีโดยตรงเป็นความผิดด้วยแล้ว ก็ควรบัญญัติให้มีข้อยกเว้นสำหรับการหลีกเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ส่วนตัวดังต่อไปนี้ด้วย

2.3.1.1 การกระทำเพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือเพื่อประโยชน์ของตนเองและบุคคลอื่นในครอบครัวหรือญาติสนิท โดยผู้ที่ได้รับงานอันมีลิขสิทธิ์มาโดยถูกต้องซึ่งมิได้เป็นการกระทำเพื่อแสวงหากำไร

2.3.1.2 การทำให้งานอันมีลิขสิทธิ์ซึ่งได้มาโดยถูกต้องสามารถใช้งานร่วมกับเครื่องเล่นหรืออุปกรณ์อื่น ๆ ที่แตกต่างกันได้ โดยมีได้เป็นการกระทำเพื่อแสวงหากำไร

2.3. 1.3 การทำสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ซึ่งได้มาโดยถูกต้องเพื่อเก็บไว้ใช้ประโยชน์ในการบำรุงรักษาหรือป้องกันการสูญหาย โดยมีได้เป็นการกระทำเพื่อแสวงหากำไร

2.3.2 ควรบัญญัติให้การทำใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ หรือ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สามารถทำงานเชื่อมต่อเข้ากันได้ (Interoperability) เป็นข้อยกเว้นความผิดฐานจำหน่ายจ่ายโอนเครื่องมือที่ใช้ในการหลีกเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยีด้วย ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการนำเอามาตรการทางเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือกีดกันการแข่งขันทางการค้าระหว่างเจ้าของลิขสิทธิ์กับผู้ผลิตอิสระรายอื่น ๆ

2.3.3 ควรบัญญัติให้มีมาตรการเสริมเพื่อสนับสนุนให้ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สามารถเข้าถึงเอาสิทธิที่ตนมีอยู่ได้อย่างแท้จริงดังนี้

2.3.3.1 บัญญัติให้เจ้าของลิขสิทธิ์มีหน้าที่จัดหาวิธีการที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์สามารถเข้าถึงเอาสิทธิที่ตนมีอยู่ได้ และหากมีกรณีพิพาทอันเกิดจากการผิดหน้าที่ดังกล่าวก็ให้เจ้าของลิขสิทธิ์มีภาระการพิสูจน์ให้เห็นว่า ตนมิได้กระทำผิดหน้าที่นั้น นอกจากนี้ควรบัญญัติให้สัญญาหรือข้อตกลงใด ๆ ซึ่งจะมีผลเป็นการยกเว้นหน้าที่ของเจ้าของลิขสิทธิ์ในข้อนี้ไม่มีค่าบังคับและตกเป็นโมฆะเช่นเดียวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศเยอรมัน

2.3. 3.2 บัญญัติให้คณะกรรมการลิขสิทธิ์มีอำนาจรับคำร้องเรียนและวินิจฉัยข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการใช้มาตรการทางเทคโนโลยี โดยเมื่อคณะกรรมการลิขสิทธิ์ได้วินิจฉัยแล้วว่า ผู้ร้องเรียนได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากการใช้มาตรการทางเทคโนโลยีจริง ก็ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อบรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นได้ และหากผู้กรณีซึ่งมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามก็จะมีโทษปรับจนกว่าจะยอมปฏิบัติตาม

นอกจากนี้หากผู้กรณีฝ่ายใดไม่พอใจคำวินิจฉัยของคณะกรรมการลิขสิทธิ์ข้างต้นก็มีอำนาจอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญากลางเพื่อให้พิพากษาชี้ขาดได้เช่นเดียวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศเคนมารัก

2.3.3.3 บัญญัติให้ผู้ประกอบการ ผู้จำหน่าย หรือผู้นำใช้งานอันมีลิขสิทธิ์มีมาตรการทางเทคโนโลยีผนวกไว้ มีหน้าที่ต้องติดฉลากสินค้าเพื่อให้ผู้ใช้งาน

ลิขสิทธิ์ทราบว่าสินค้าที่ตนซื้อมานั้นมีมาตรการทางเทคโนโลยีผนวกอยู่ซึ่งอาจมีการจำกัดสิทธิ์บางประการซึ่งผู้ใช้คาดหวังไว้ โดยการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ในข้อนี้ต้องรับโทษปรับเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศเยอรมัน

2.4 ข้อเสนอแนะต่อปัญหาการทำสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิยกเว้นหลักการใช้ลิขสิทธิ์เพื่อประโยชน์ส่วนตัว

เพื่อคุ้มครองผู้ใช้งานลิขสิทธิ์ซึ่งมีอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจดีกว่ามิให้ถูกเจ้าของลิขสิทธิ์เอาเปรียบในการทำสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ จึงควรแก้ไขกฎกระทรวงซึ่งออกตามความในมาตรา 15 วรรค 2 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ให้มีความชัดเจนว่า สัญญาหรือข้อตกลงในสัญญาใดที่มีผลเป็นการยกเว้นบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ไม่มีผลใช้บังคับและตกเป็นโมฆะเช่นเดียวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศเบลเยียมและประเทศโปรตุเกส